

Dassen onderweg

Onderzoeksproject rond Zwaluwenberg en A27

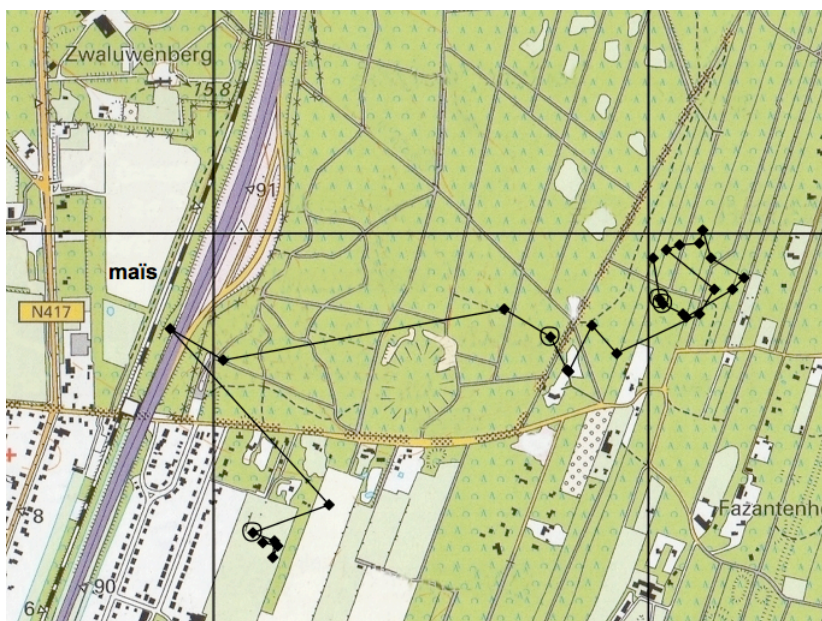
Nieuwsbrief 4 -- april 2015

'Dassen onderweg' onderzoekt het gebruik van de nieuwe ecoducten en andere dassenvoorzieningen tussen Utrecht en Hilversum. De kennis wordt gebruikt voor het zo dassenvriendelijk mogelijk inrichten van de verbreding van de A27/A1 tussen Utrecht-Noord en Eemnes-Baarn en voor de monitoring van de natuurbrug bij Zwaluwenberg.

Territoria: Halverwege 2012 startte het dassenproject en het loopt eind van dit jaar af. We hebben inmiddels een behoorlijk compleet beeld opgebouwd van de dassen-territoria rond de Zwaluwenberg. Tot nu toe zijn 14 dassen voor korte (1 maand) tot langere (12 maanden) tijd gevolgd met GPS-halsbanden. De rest van dit jaar willen we nog drie dassen met een halsband uit rusten. Inmiddels zijn bijna 40.000 peilingen verzameld. De meeste dassen hebben vaste en vaak tamelijk kleine territoria, waarbij duidelijk is dat de A27 een harde grens vormt. De tunnels onder de A27 worden wel veel gebruikt, bijvoorbeeld in najaar, winter en vroege voorjaar om maïs te gaan halen op het akkertje waar de maïs speciaal blijft staan. (zie kaartje van das Rik). Het komt ook voor dat de dassen alleen even aan de andere kant van de weg gaan markeren. De Provinciale weg N417 en de gemeentelijke Noodweg worden door de dassen veel minder als een territoriumgrens gezien. Die wegen zijn uitgerasterd en voorzien van intensief gebruikte dassentunnels.

Tunnels: Vijf dassentunnels (1 spoorlijn, 2 A27 en 2 N417) zijn gedurende de gehele onderzoeksperiode gemonitord met cameravallen. Veel andere passages zijn kortere tijd gevolgd. Dan blijkt hoeveel variatie er in de tijd is in het gebruik door dassen. Kort monitoren (enkele weken) geeft niet per se een goed beeld van het belang van een tunnel voor de dassenpopulatie.

Natuurbruggen: Helaas heeft de realisatie van de natuurbrug over de provinciale weg N417 ernstige vertraging opgelopen. De bijdrage van deze brug voor de dassen kon in dit project niet worden meegenomen. De natuurbrug over de A27 en het spoor zijn wel al gereed. In 2014 startte Alterra een zevenjarig onderzoek (met tussenpozen) naar de effectiviteit van de hele ecocorridor. Tijdens hun eerste onderzoeksperiode van enkele maanden stelden ze vast dat er slechts eenmaal een das over de natuurbrug liep. Er is ook nog geen gezenderde das betrapt op het oversteken van het ecoduct. Andere soorten maken er al wel volop gebruik van. Zie volgende pagina

Looproute van das 'Rik' in de nacht van 24 op 25 april 2013. De halsband maakte elke 15 minuten een plaatsbepaling. De route bevat een snel bezoek aan de maïs aan de westkant van de A27, via een dassentunnel. Dit bezoek werd vastgelegd met een cameraval bij de tunnel.

Tekst en foto's
J.L.Mulder

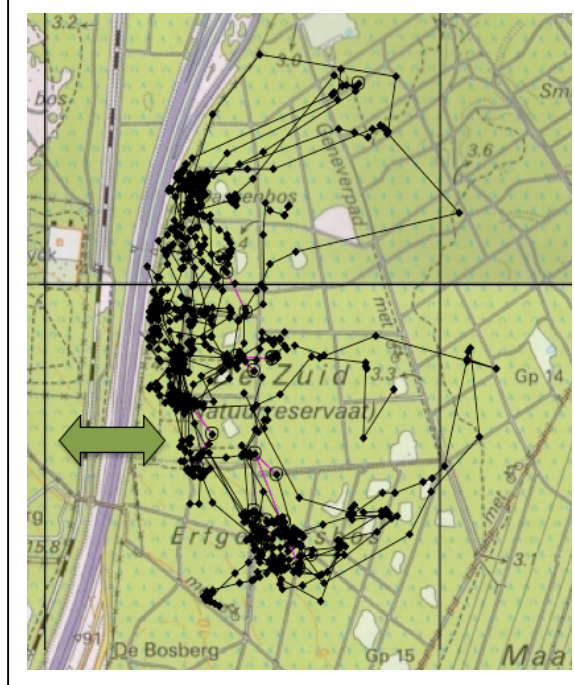
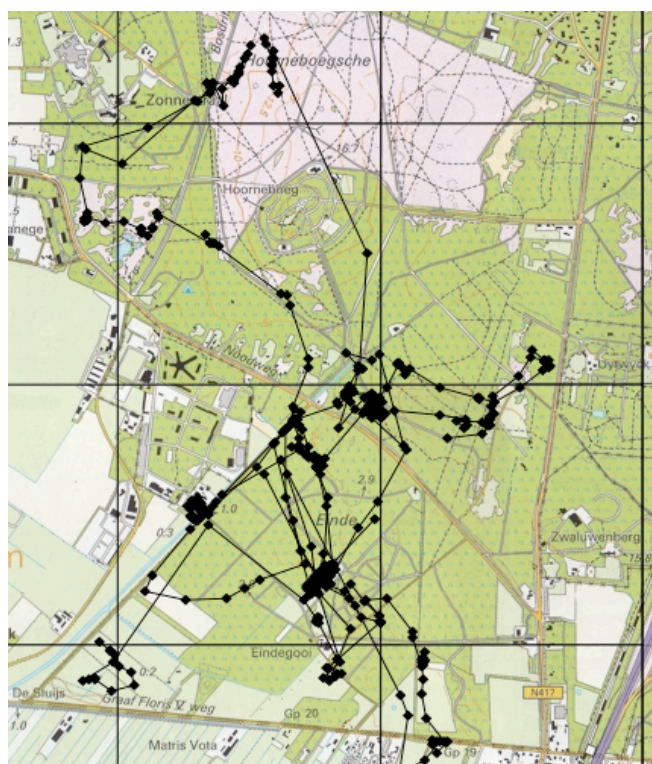
Territoriumgrootte: De met GPS-halsbanden gevolgde dassen laten een grote variatie in gedrag zien. Sommige hebben geen grasland of maïsland van enige omvang in hun territorium beschikbaar en leven geheel in het bos. Zij foerageren lang niet overal in het bos even intensief, en mogelijk kun je aan de hand van hun foerageergedrag de bodemrijkdom van de diverse percelen aflezen. Een voorbeeld hieronder. Een bepaalde das (Petra) heeft een op het eerste gezicht onbegrijpelijk groot activiteitsgebied, met concentraties van activiteit op enkele kleine weilandjes. Ook van haar een plaatje hieronder.

Jaar van de Das: De Zoogdiervereniging heeft 2015 uitgeroepen tot jaar van de Das. In het najaar komt er een landelijk symposium waar onder meer de resultaten van 'Dassen onderweg' gepresenteerd worden. Verder verschijnt er een boek over de das waarin ook zoveel mogelijk bevindingen van dit project worden verwerkt. Meer informatie op de website van de Zoogdiervereniging.

Komende maanden doen we samen met een groep vrijwilligers weer een poging de populatiedichtheid en de reproductie te bepalen door observatie van de burchten.

Filmpjes uit dit project zijn op Youtube te vinden met de zoekterm 'muldernatuurlijk'.

Deze nieuwsbrief is bestemd voor direct betrokkenen en niet bedoeld voor brede verspreiding. Publiciteit en voorlichting loopt via de provincie Noord-Holland (Belinda van de Kort, kortb@noord-holland.nl).

Das Petra (links) en John (rechts)

Tien nachten activiteit in november 2014 van das 'Petra', een oud vrouwtje, ten westen van de N417. GPS-locaties om de tien minuten. Ze stoort zich blijkbaar niet aan de ligging van de territoria van de andere dassen in de buurt en struint overal rond. Voor het foerageren heeft ze een voorkeur voor twee weilandjes op Eindegooi en een stukje bos bij de Hoorneboeg.

Twintig nachten activiteit (in december 2014) van das 'John' in de bossen van De Zuid. GPS-locaties om de tien minuten. De ligging van het Ecoduct Zwaluwenberg is aangegeven. Ook hier is sprake van geconcentreerde foerageer-activiteit in een paar percelen. Let op het verschil in schaal tussen beide kaartjes; de vierkante kilometers zijn aangegeven.

 Provincie Noord-Holland

 mjpo

 ProRail

 Grontmij

 Bureau Mulder-natuurlijk